

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostili. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni »Doberdob« v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni »Slovenija« pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasedenih Evropi.

primorski dnevnik

TRST
Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 764832 (4 linije)
Tlx 460894 PD I
GORICA
Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 83382 - 85723
CEDAD
Stretta De Rubens 20
Tel. (0432) 731190

Poština plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 800 lir - Leto XLIV. št. 45 (12.983)

Trst, petek, 26. februarja 1988

Odlok velja do konca leta 1991

Dokončno odobrili neobdavčeni bencin

RIM — Zakonski odlok o neobdavčenih kontingentih bencina je šel včeraj še enkrat skozi rešeto senata. V dopoldanskim urah je novi tekst s popravki, ki ga je predlinočinim izglasovala skupščina poslanske zbornice, preresetala komisija za ustavna vprašanja, zvečer pa ga je dokončno odobrila senatna skupščina.

Uzakonitev tega odloka, ki vsebuje sicer celo vrsto ukrepov podpornega in gospodarskega značaja za razne predele, omogoča med drugim podaljšanje ugodnosti pri dobavi avtomobilskega goriva, ki jih je bila deležna Gorica, hkrati pa omogoča raztegnitev teh ugodnosti do 31. decembra 1991 za Trst in obmejne občine videmske pokrajine.

Kriterije za izvajanje tega zakonskega ukrepa bo moral sedaj določiti minister na industrijo, trgovino in obrtništvo, po vsej verjetnosti pa bodo pristojnosti za konkretno uresničevanje ugodnosti poverjene krajevnim trgovskim zbornicam, kar že velja za Gorico. Novi zakonski ukrep nadalje predvideva zvišanje neobdavčenega kontingenta bencina za Gorico za 70 odstotkov. Doslej je Gorica prejela okrog 150.000 stotov bencina letno po ugodnejši ceni, po novih določilih pa naj bi znašal neobdavčeni kontingent okrog 250.000 stotov. Kar zadeva Trst, pa zakonski ukrep predvideva še šestdeset odstotkov višji kontingent od tistega, ki so ga določili za Gorico, medtem ko bo šlo obmejnim občinam videmske pokrajine 40 odstotkov od tega, kar bo prejela Gorica.

Danes bodo objavili sklepno poročilo o pogovorih

Balkanska konferenca gre h koncu v splošnem duhu dobre volje

Vrsta dvostranskih stikov med delegacijami - Veliko zanimanje za izvajanje albanskega zunanjega ministra o pravicah manjšin

DEJAN VERČIČ

BEOGRAD — Danes se končuje sestanek zunanjih ministrov balkanskih držav. Priča-kuje se, da bodo dopoldan zunanji ministri sprejeli skupno sporočilo za tisk, popoldan pa jih bosta ločeno sprejela predsednika jugoslovanske vlade Branko Mikulić in države Lazar Mojsov.

Včeraj dopoldan so se ministri sestali na skupnem zasedanju za zaprtimi vrati, na katerem je gostitelj Budimir Lončar strnil poglede balkanskih držav na njihove medsebojne odnose na polotoku. Kot se je kasneje izvedelo, je na sestaku prevladoval duh dobre volje. Vsi zunanji ministri so se načelno strinjali, da bi morali stike na tem nivoju med državami nadaljevati. Več zunanjih ministrov je še enkrat poudarilo pomen manjšin in njihovih pravic za dobre odnose med sosedami in potrebo po svobodnem pretoku ljudi in idej med državami. Popoldan je bil posvečen dvostranskim stikom med delegacijami (jugoslovanska se je ponovno sestala z albansko in še z grško in turško delegacijo). Pozno popoldan pa je ministre sprejel beograjski župan Aleksandar Bakočević in jim izročil srebrne plakete mesta gostitelja.

Še pred dopoldanskim skupnim srečanjem vseh delegacij sta se na posebnem sestanku pogovarjala turški in grški zunanji ministri in se v prijateljskem in iskrenem vzdušju, kot je kasneje povedal za grške novinarje njihov zunanji minister, dogovorila o nadaljnjem sodelovanju med obema državama.

Po prvem dnevu sestanka je med opazovalci pustil najmočnejši vtis nastop albanskega zunanjega ministra in njegove besede o pravicah manjšin. Ko so novinarji vprašali jugoslovanskega zunanjega ministra o njegovih pogledih na albanski nastop, je rekel, da Albanci niso povedali ničesar novega. Pa vendar je več jugoslovanskih novinarjev opozorilo, da pač zdaj ne bo več mogoče govoriti o odgovornosti Albanije za razmere na Kosovu.

Zaradi posebnega zanimanja, ki so ga v Beogradu deležni Albanci, se je dopisnik Primorskega dnevnika pogovarjal z visokim albanskim diplomatom. Ta je pritrdil Lončarjevim besedam, da, kar se tiče manjšin, albanski zunanji minister ni povedal ničesar novega: Albanija se nikoli ni vmešavala v notranje jugoslovanske odnose na Kosovu.

Na vprašanje, ali je albansko izjavo o pravicah narodnih manjšin mogoče razumeti

tudi v korist grške in ostalih manjšin v Albaniji, je diplomat povedal, da so bila stališča njegove države izrečena načelno in da zato veljajo za vse države, tudi za Albanijo.

Na Kosovu visoki albanski diplomat v bližnji prihodnosti ne pričakuje ničesar bistveno novega. Zdi se mu celo, da se tam razmere v zadnjem letu zaostrujejo. Povedal je še, da razume, da je v Jugoslaviji tisk svoboden, da pa vseeno misli, da Albanci v Beogradu niso preživeli najboljšega sprejema.

Albanski diplomat je še povedal, da se njegova država zavzema, naj bi jutri zunanji ministri sprejeli le skupno stališče za tisk, v katerem bi našli področja možnega bodočega sodelovanja, o katerih so se vsi zunanji ministri sporazumeli. Albanija pa nasprotuje sprejemanju vsakega bolj formalnega sporazuma med zunanji ministri o nadaljnjih stikih: najprej hoče videti rezultate tega srečanja, šele potem pa se bo pogovarjala o naslednjih.

Jugoslovanski diplomati so s svojimi izjavami izredno skopi. Poudarjajo le, da so zadovoljni z dobrim vzdušjem na srečanju, kaj več pa bi naj povedali na današnji tiskovni konferenci.

KD se že pripravlja na odstop Gorie Andreotti in De Mita za sestavo »trdne vlade«

RIM — Večina je pospešila postopek za uradno odprtje krize in že poskušajo izdelati dogovore, na osnovi katerih bo sklepal sporazume po odstopu Gorie. Načelniki parlamentarnih skupin petih strank gladne večine so včeraj v glavnem soglašali, da ne bo prišlo do večjih sprememb finančnega zakona, z namenom, da pride čimprej do začetka »razčiščenja«. Medtem pa vse kaže, da sta se De Mita in Andreotti dogovorila o »trdni petstrankarski vladi«, ki bi trajala vsaj do evropskih volitev leta 1989. O tem se širijo govorice že nekaj dni, včeraj pa jih je sicer po ovinkih potrdil podpredsednik demokristjanske skupine v Montecitoriu, Andreotti-jev privrženec Nino Cristofori, ki je opozoril, da je Andreotti na skupščini demokristjanske skupine ob prisotnosti tajnika De Mite in predsednika vlade predlagal sestavo močne in učinkovite petstrankarske vlade, ki bi delala najmanj dve leti. Ta rešitev bi po njegovem mnenju ne bila v nasprotju z željami socialistov, ki ne pristanejo na strateško petstrankarsko vlado do konca zakonodajne dobe, obenem

pa bi omogočila vladi, da primerno opravlja svoje delo. Seveda pa je vprašljivo, ali bo ta predlog res žel odobravanje vseh demokristjanov ali pa bo prišlo do sporov med posameznimi komponentami. To tudi zato, ker se v stranki relativne večine pojavljajo glasovi o potrebi po razčiščenju ne samo v odnosih med zavezniki ampak tudi znotraj stranke same. Skratka, marsikdo trdi, da De Mita ne more četrtič zaporedoma predlagati svoje kandidature za tajnika stranke. Nekateri tako nakazujejo možnost De Mitove kandidature za predsednika vlade, drugi, kot na primer Formigoni, pa govorijo o kandidaturi Andreottija za predsednika vlade, Forlanija za tajnika stranke in De Mite za predsednika vsedržavnega sveta KD. Medtem pa socialisti molčijo. Craxi čaka na poteze zaveznikov - nasprotnikov. Nekateri pa ta molk že pripisujejo tihemu dogovoru z De Mito in Andreottijem o predlo-gu »močne vlade« do evropskih volitev.

G. R.

Potrdilo je tudi ricevuta

POTRDILO O SPREJEMU POŠILJKE RICEVUTA POSTALE

Teža
Peso

POSTALNA TARIFFA POSTALE IZPOLNI POŠILJATELJ RIEMPIE IL MITTENTE

SPREJEMNA ŠTEVILKA NUMERO DELLA RICEVUTA

Posebne storitve Servizi particolari	
Nujno Urgente	S povratnico Con ricevuta di ritorno
Letalsko Posta aerea	
Odkupnina Riscatto	
Din _____	
Vrednost Valore	
Din _____	

Obr. P2 Mod. P2

Opomba: neželjeno prejeti Obiterare le rubriche non richieste

Ponekod v Jugoslaviji so z italijanščino včasih lahko tudi težave, vendar na Koprskem dvojezično spoštujemo dosledno in nikomur ne pride na misel, da bi zavrnili položnico, če je napisana v italijanskem jeziku. Nasprotno poštni obrazci, kot dokazuje gornje potrdilo o prejemu pošiljke, so povsem dvojezični in tudi opozorilo na hrbtni strani je tiskano v obeh jezikih. Seveda dvojezični obrazci niso jamstvo, da so vsa manjšinska vprašanja rešena, pripadniku narodnosti pa je le v spodbudo, če je njegov materni jezik povsod v javnosti povsem enakopraven jeziku večinskega naroda.

V zvezi z obsodbo prof. Pahorja

Vsedržavni šolski svet za zaščito slovenske manjšine

RIM — Vsedržavni svet za šolstvo je na seji, ki je bila v sredo v Rimu, soglasno odobril priporočilo ministru za šolstvo, naj sporoči predsedniku vlade nujnost čimprejšnje odobritve zakona za zaščito slovenske manjšine. V dokumentu, ki so ga odobrili, je uvodoma rečeno, da se je italijanska republika z ustavo, s posebnim statutom dežele Furlanije-Juljske krajine in z osimskim sporazumom obvezala, da zagotovi pripadnikom slovenske jezikovne manjšine svobodno rabo materinega jezika v odnosih z oblastmi. Ustavno sodišče je, potem ko je poudarilo resnost dejstva, da še vedno niso bile odobrene izvršilne norme, potrdilo pravico do rabe slovenskega jezika v odnosih med pripadniki slovenske manjšine z oblastmi, ne glede na obstoj posebnih izvršilnih določil. Glede na dogodke, ki so prizadeli predstavnika nadzorstvenega, vodstvenega in učnega osebja šol s slovenskim učnim jezikom v dneh od 10. do 16. februarja 1988, ker je želel — kot je dobesedno poudarjeno v dokumentu vsedržavnega sodnega sveta — uveljaviti pravico do rabe slovenskega jezika pri izpolnjevanju svoje dolžnosti in upoštevanje, da zaradi takih dogodkov slovenska mladina lahko izgubi zaupanje v inštitucije in vero v pravico, vsedržavni šolski svet priporoča ministru, naj posreduje predsedniku vlade »nujnost, da čimprej poskrbi za sprejem določil, ki bi, ob upoštevanju obvez, ki jih je italijanska republika sprejela z zgoraj navedenimi dokumenti, zagotovili slovenski jezikovni manjšini zakonjenu pravico do rabe slovenskega jezika v odnosih z oblastmi.«

Alberto Tomba izreden

Poziv k narodni solidarnosti je obrodil svoje sadove. Narodni Alberto je osvojil zlato kolajno v veleslalomu. Odprava v Calgary je postala na mah uspešna. Južni Tirolec Passetter, ki je bil do včeraj edini junak iger, bo šel v pozabo. Resnici na ljubo pa treba povedati, da je bil Tomba izreden. Premočno je osvojil prvo vožnjo in si kljub nekaterim napakam v drugi prismočal zlato. Velik naskok iz prve vožnje je obetal možnost previdnega drugega spusta, med nasprotniki, ki so tvegali do skrajnosti, pa je Avstrijec Strolz dosegel čas, ki ni dovoljeval prevelikega taktiziranja. Alberto Tomba je moral sam pritisniti. V dveh priložnostih je vozil blizu meje napake, na koncu pa obvladal divjo vožnjo. Italijanski uspeh je dopolnil Camozzi, ki je osvojil četrto mesto. Jugoslavija ni utegnila izkoristiti evforičnega vzdušja, ki so ga ustvarili skakalci. Čizman je bil po prvi vožnji 8., v drugem spustu pa ga je zaneslo mimo vrat. Rok Petrovič je obstal na končnem 9. mestu. Za samega Petroviča je bil rezultat pozitiven, za ekipo pa nepomemben. Alpsko smučanje bo jutri nudilo še slalom. Alberto Tomba je obvezen favorit. Fant morda ni v optimalni formi, fronta nasprotnikov pa ni izredna. Konkurenca računa predvsem na divje tvegane vožnje, ki včasih prinašajo uspehe, večkrat pa napake in padce.

Od ponedeljka novi telefoni Primorskega dnevnika

- Primorski dnevnik 7796-600
- Agencija Alpe Adria 7796-600
- Ekspedit 7796-610
- Mali oglasi 7796-611
- Videoest 7796-622
- Graficenter 7796-633
- Knjižne izdaje 7796-644
- Knjigovodstvo 7796-655
- Distribucija listov 7796-666
- Import/Export 7796-677
- Publist 7796-688
- Direkcija ZTT 7796-699

Jubilejni prireditvi bosta marca v Trstu in Gorici

Da pa nacó - 15 let delovanja folklorne skupine »Stu ledi«

Petnajst let kulturnega udejstvovanja, skrbi za ohranjanje našega ljudskega izročila, petnajst let temeljitega raziskovanja in ponovnega odkrivanja ljudskega bogastva, ki v naših časih s tako izredno lahkoto tone v pozabo, predvsem pa petnajst let prizadevanja, da plesno in pesemsko ljudsko izročilo spet zaživi v svoji nekdanji lepoti in izvorni izraznosti: to in še marsikaj prihaja na dan ob praznovanju 15-letnice **Tržaške folklorne skupine Stu ledi**.

Skupina je bila ustanovljena januarja 1973 kot amaterska folklorna skupina, ki naj bi po poznavanju skorajšnjem mrtvilu ponovno obudila folklorno dejavnost na Tržaškem. Sprva se je TFS Stu ledi zlagodila po vrstnicah v matični domovini in program takrat znanih tržaških plesov obogatila še z drugimi plesi. Vendar si je hkrati zadala še posebno nalogo, da javnosti predstavi čim več plesnega izročila domačega okolja. Iz začetne zasnove, ki je skupina vključevala tudi plesne druge jugoslovanske narodov, se je v letih delovanja izluščila želja po poudarjanju primorske pripadnosti, obenem pa sta prišli predvsem do izraza tudi želja in volja, da bi zvesto in dosledno prikazovala plesno in pesemsko izročilo naših krajev. V tem prizadevanju je 1985. leta izšla tudi knjiga **Deklica podaj roko**, v kateri je v celoti predstavljen gradivo, ki so ga člani in sodelavci skupine skrbno zbrali na vsem območju, kjer v Italiji živijo Slovenci.

Izsledke svojih raziskovanj in bogato bero novega gradiva je folklorna skupina že pred izidom knjige predstavila v dveh uspešnih postavitvah izključno tržaških plesov. Ob tem pomembnem časovnem mejniku folklorne udejstvovanja pa je nastala še druga, povsem nova varianta celovite odrske postavitve.

Za svoj jubilejni koncert bo TFS Stu ledi prikazala dva najvažnejša, vsakakor najbolj množična trenutka ljudskega praznovanja, in sicer v prvem delu pustne šege iz Rezije, Benečije in Trente, v drugem pa ženitovanjsko-svatbene običaje iz Kanalske doline, z Goriškega, iz slovenske Istre in s Tržaškega.

Odrska postavitve ni bila zasnovana zemljepisno, pač pa vsebinsko. Tako velja, da bodo prikazani pustni običaji iz Rezije, Benečije in Trente, ker so tu najbolj pogosti, najbolj živi in doživetni. Ne nazadnje pa se v teh krajih še danes ohranja tisto najbolj pristno ljudsko pustošenje kljub novostim, ki iz leta v leto duhovito dopolnjujejo izvorno srž tega starodavnega običaja. Pri ženitovanjsko-svatbenih obredih pa bodo imeli glavno besedo običaji Slovencev iz Kanalske doline, Gorice, Istre in Trsta, ki so se le delno in ponekod ohranili. S plesom in petjem bodo zaživi dviganje mlaja v Kanalski dolini (ki je prisotna na tem večeru slovenske Primorske kljub temu, da po izročilu sodi h Koroški), goriška šagra, istrska snubitev in ob koncu še tržaška ohcet.

Ta večer domačih in "sosedovih" plesov, pesmi in običajev nosi zgovoren in sugestivni naslov po rezijanski ljudski pesmi **Da pa nacó**. Že to daje prireditvi poseben, skoraj magičen prizvok, ki ga lahko pričara le ljudska pesem. Ta večer ne bo klasična folklorna prireditev, v kateri se najpogosteje zvrstijo posamezni plesi, ponavadi spleteni z ljudskimi pesmimi in glasbenimi medigrami. Prvič se bosta namreč pust in ženitovanje, kot izrazita ljudska trenutka množične prisotnosti v različnih, a vendar sorodnih primorskih krajih, prepletala v dveh celotah. Sicer je to pravi odski prikaz, ki pa skuša ostati čim bolj zvest običaju, predvsem vaškemu duhu. Vsako pokrajino bo zato značila njej primerena glasbena spremljava, seveda čim bolj sorodna pristnemu krajevemu izvajalskemu duhu. Ob tej priložnosti je k TFS Stu ledi pristopila tudi moška pevska skupina. Ne smemo pa pozabiti, da v okviru folklorne skupine že deset let plodno in uspešno deluje

Ženska pevska skupina, ki je ob svojem prvem okroglem jubileju posnela tudi kaseto. Poleg godčevskih viž so na kaseti, ki nosi naslov (prav tako kot celotna prireditev) po rezijanski Da pa nacó, še ljudske pesmi od Kanalske doline do Istre.

Da bi bil odski prikaz čim bližji vaškemu duhu običajev, so se prireditelji dosledno izogibali koreografske obdelave, sodelovali so z izvornimi skupinami in si tudi sposodili značilne noše in maske.

Predstava je nastala po zamisli Nadje Kriščak. V poldruhi uri se bo na odru zvrstilo skoraj sedemdeset godcev, pevcev in plesalcev. Prvi koncert bo v soboto, 5. marca, v tržaškem Kulturnem domu, drugi pa v nedeljo, 27. marca, v goriškem Kulturnem domu.

Večer pesmi, plesov in običajev pa vseskozi prežema želja, da bi na ta način pokazali, kako je lahko tudi Primorska mikavna, prijetna in dovolj raznolika...

DAMJANA OTA

Na jubileju bo »nastopila« tudi pustna kokoš iz Marsina

(foto Ferrari)

Intimni Klavirski kvartet RTV Ljubljana

V akustično nevhvaležni dvorani Kulturnega doma v Trstu je preteklo sredo nastopil v okviru abonmajskih koncertov Glasbene matice Trst **Klavirski kvartet RTV Ljubljana**. Komorni ansambel, ki že nekaj let uspešno nastopa na koncertnih odrih, sestavljajo pianist **Andrej Jarc** ter člani in solisti simfoničnega orkestra RTV Ljubljana, violinist **Karel Žužek**, violist **Franc Avsenek** in čelist **Stane Demšar** — vsi trije znani slovenski glasbeni poustvarjalci.

Za nastop v Trstu so izbrali pester in zanimiv glasbeni program, ki je obsegal dela treh stilnih obdobj. Prva je bila na vrsti kompozicijsko najtehtnejša in vsebinsko najbogatejša skladba glasbenega večera **Klavirski kvartet** češkega sklada-

telja, ki ga je ustvaril v prvi polovici našega stoletja Bohuslav Martinů. Ob izvrstni izvedbi tega dela smo doživeli dramatičnost in liričnost, razigranost in otožnost. Vsi instrumenti so se vllili v zvočno skladje enega samega izvajalskega telesa, ki je nevsiljeno vzbujal pri poslušalcih široko paleto najrazličnejših čustvenih odtenkov. Tako je bilo tudi podajanje ostalih skladb koncertnega programa. Prvi del je sklenila kompozicijsko sodobno oblikovana skladba **Rondeau** sestavljena iz petih glasbenih utrinkov, ki so vsebinsko povezani v celoto. Delo je skomponiral lansko leto Ivo Petrič na pobudo samih izvajalcev. Skladba je izvenela kot duet godalnega tria in klavirja, ki sta

vsak zase enakovredno prinašala glasbene misli (drugi stavek sam klavir, četrti godalni trio) ali pa se zlija v skupno glasbeno razmišljanje.

V drugem delu smo poslušali romantično (v posameznih delih nekoliko dolgočasno) skladbo francoskega skladatelja Gabriela Faureja **Klavirski kvartet opus 15. št. 1 v c-molu** (nastal je 1879. leta). Ta skladba bi vsebinsko in kompozicijsko bolj sodila v prvi del koncerta kot pa v zaključek glasbenega večera.

Ob igri Klavirskega kvarteta smo doživeli v Kulturnem domu v Trstu lep večer intimno izpovednega komornega muziciranja.

MIRKO SLOSAR

Lubi Slovenci, deveta knjiga ameriške znanstvene revije *Slovene Studies*

Zbornik ob jubileju znanstvenika Rada L. Lenčka

Pred kratkim je izšla dvojna številka devetega letnika znanstvene revije *Slovene Studies*, ki jo izdaja **Society for Slovene Studies (Družba za slovenske študije)** v Severni Ameriki. Oba zvezka tega letnika prihajata v obliki samostojne knjige (250 strani) z naslovom: **LUBI SLOVENCİ: A Festschrift to Honor Rado L. Lenček on the Occasion of his Sixty-Fifth Birthday (Lubi Slovenci: Jubilejni zbornik v čast Radu L. Lenčku ob njegovem 65. rojstnem dnevu)**. Jubilejni zbornik so uredili Tom M. S. Priestly, Olga B. Nedeljković in Henry R. Cooper, Jr., in je doslej najlepše urejena in opremljena publikacija Družbe za slovenske študije. Poročilo o zborniku, ki ga objavljamo, je napisal Henry R. Cooper, profesor slovenskih jezikov in književnosti na Indiana University, poznani avtor angleške monografije o Francetu Prešernu, ki je dolga leta sam urejal revijo *Slovene Studies*.

Ne angleščina ne slovenščina nimata enega samega prostega izraza za pojem *Festschrift* — za zbornik razprav in študij, ki ga ob pomembnejšem jubileju kakega uglednega znanstvenika ali vzgojitelja njemu v čast pripravijo in izdajo njegovi kolegi, študentje in prijatelji. **Lubi Slovenci** je tak zbornik posvečen petinšestdesetemu rojstnemu dnevu profesorja **Rada L. Lenčka**, rednega profesorja Columbia University v New Yorku. Poleg dvaintridesetih razprav, posvečenih temu jubileju, prinaša zbornik tudi kratko slavljenčevo biografijo in bibliografijo njegovih publikacij, ki naj pokažejo intenzivnost njegovega znanstvenega dela, širino področij, na katerih deluje, in obseg vpliva njegovega dela na teh področjih. Naslov zbornika, ki naj bi izrazil naše spoštovanje in vdanost do slavljenca, je vzet iz predgovora Primoža Trubarja **Ta evangelij svetega Matevža**,

prevedenega in izdanega v letu 1555, v katerem Trubar govori o svoji nenehni ljubezni do svojih ljubih Slovencev.

Tistim, ki poznajo Rado Lenčka, se ne bo čudno zdelo, da je velika večina prispevkov v zborniku s področja jezikoslovja. Posebno zanimiva za slovensko jezikoslovje je na primer razprava o obpanonskih izoglosah slovenskih izrazov zelo, celo, prav, zares, ki jo je napisal Robert Austerlitz (Columbia U.); enako prispevek Williamsa W. Derbyshireja (Rutgers U.) o študiju slovensčine v svetu. Ben M. Groen (U. of Leiden) in Jadranka Gvozdanović (U. of Amsterdam), pišeta o problemih slovenskih govorov v Reziji. Prispevek Lewa R. Micklesena (U. of Washington) je posvečen analizi akcentologije južnoslovanskih jezikov. Pomembni so tudi razprava Toma Priestlyja (U. of Alberta) o produktivnosti glagolskih form izpोजenk v treh različnih slovensčine; prispevek Davida F. Stermoleta (U. of Toronto) o mladih slovničnih spremembah v koroških slovenskih pogovorih; razprava Georgeja Thomasa (MacMaster U.) o vzorcih slavizacije slovenskega in hrvaškega besedišča; prispevek Jamesa W. Tollesona (U. of Washington) o dejavnih, ki podpirajo ohranjanje slovenskega jezika, in razprava Jožeta Toporišča (Ljubljanska univerza) o leksikalnih germaniziranih v Trubarjevem **Katekizmu** (1550). Ostali jezikoslovni prispevki zbornika se dotikajo drugih slovenskih jezikov in splošno slovanske tematike. Tako Marija Zagorska Brooks (U. of Pennsylvania) v svojem članku govori o razvoju in strukturi pisave v slovenskih jezikih; Rasio Dunatov (U. of Illinois) o stanju srbohrvaškega jezika v Bosni in Hercegovini in Radmila Gorup (U. of California) o glagolih z dvojno vezavo v srbohrvaščini. Prispevek Ronald F. Faldesteina (Indiana U.) razpravlja o gla-

golskem sistemu starocerkvenoslovanskega jezika; Charles Gribble (Ohio State U.) piše o glasovni spremembi jata v e v vzhodnoslovanskih jezikih; in končno Branišlav Ostojić (U. v Nikšiću) in Živojin Stanojčić (Beograjska u.) obravnava dva problema srbohrvaščine; prvi iz leksike črnogorske jezikovne rabe, drugi iz sintakse sodobnega srbohrvaškega jezika.

Precejšnje število člankov zbornika je posvečenih vprašanjem književnosti in filologije, to je področjem, s katerim se Rado Lenček že dolga leta ukvarja v sklopu svojega zanimanja za zgodovino slovanskih kultur. Tako, na primer Jakov Bačić (U. of Oregon) v svojem prispevku daje novo razlago etnonima *slav/slov-*, Sergio Bonazza (Videmska univerza) pa objavlja novo gradivo za biografijo Jerneja Kopitarja. Prispevek Henryja R. Cooperja jr. (Indiana U.) postavlja nekaj ključnih misli iz znanstvenega projekta, s katerim se sam že dalj časa ukvarja — o kulturno-zgodovinski problematiki Biblije v slovanskih jezikih. Razprava Milana Fryšćaka (New York U.) daje nekaj pogledov na sodobno obravnavanje zgodnje cirilmetodiane, zlasti na gledanja Dobrovskega nanjo. Henry Leeming (U. of London) govori v svojem članku o enem iz poglavij slovensko-čeških kulturnih stikov v preteklosti o prevodu živalske abecede Jana Komenskega v slovenščino; Thomas Magner (The Penn State U.) piše o jezikovno-kulturni problematiki dalmatinske ikavo-štokavščine; Marija Mitrović (Beograjska univerza) razpravlja o pogojih in možnostih za razvoj primerjalne jugoslovanske književnosti; Kenneth E. Naylor (Ohio State U.) o razvoju preučevanja južnoslovanskih jezikov in književnosti v Združenih državah v prvi polovici našega stoletja. Olga Nedeljković (U. of Illinois) govori o srednjeveški motiviki v uvodu v slovnico Adama Bohorića; Irma M. Ožbalt (PSC Language Train-

ing, Montreal) piše o Prežihovem Vorancu in njegovem delu; Lyubomira Parpulova-Gribble (Ohio State U.) razpravlja o odnosu zgodnje ruske književnosti do njene folklorne tematike. Prispevek Jožeta Pogačnika (U. v Osijeku) obravnava zanimivo vprašanje semantičnih premikov knjižoznanstvenih pojmov v slovenščini.

Nekaj prispevkov sega tudi preko ožjega jezikoslovnega in literarno-kulturnega okvira. Takšni sta, na primer, zgodovinska razprava Iva Banca (Yale U.) o hrvaško-madžarskih odnosih v letih 1904-1914 in semiotična študija Irene Portis Winner (Massachusetts College of Art) posvečena analizi dojemanja sveta, časa in prostora v mentaliteti slovenske etnične skupnosti v Clevelandu. Tak je končno tudi inovatorski in lingvistično zanimiv prispevek Jožeta Paternosta (The Penn State U.) o metaforiki slovenskih nagrobnih napisov.

Na kratko: *Festschrift* v čast Radu Lenčku prinaša prispevek dvaintridesetih znanstvenikov iz osmih delov sveta; njihove razprave obravnavajo tematiko cele vrste znanstvenih strok, od prazgodovine slovanskih plemen do vere v bodočnost slovenskega jezika. Njegovi trije uredniki so prepričani, da jubilejni zbornik primerno in dostojno predstavlja znanstvenika, učitelja in prijatelja, ki mu je posvečen.

Publikacijo Družbe za slovenske študije je mogoče naročiti na sledeči naslov: *Dr. Timothy Pogacar, Dept. of German, Russian & East Asian Languages, Bowling Green State Univ., Bowling Green, Ohio 43403 (USA)*. Člani Society for Slovene Studies prejemaajo njene publikacije brezplačno; letna članarina v Society znaša 15 ameriških dolarjev.

HENRY R. COOPER, jr.
Indiana University

Naročnina: mesečna 13.000 lir - celoletna 156.000 lir; v SFRJ številka 300 - din, naročnina za zasebne mesečno 6.000 - din, trimesečno 17.000 - din, letno 60.000 - din, upokojenci in študenti mesečno 4.500 - din, trimesečno 12.000 - din, letno 45.000 - din. Za organizacije in podjetja mesečno 7.000 - din, letno 75.000 - din.

Poštni tekoči račun za Italijo
Založništvo tržaškega tiska, Trst 13512348
Za SFRJ - žiro račun 51420-603-31593
ADIT 61000 Ljubljana
Kardeljeva 8/II. nad. - telefon 223023

Oglaš - Ob delavnikih trgovski 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 60.000 lir. Finančni in legalni oglaš 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 90.000 lir. Mali oglaš 700 lir beseda. Ob praznikih povišek 20%. IVA 18%. Osmrtnice, zahvale in sožalja po formatu. Oglaš iz dežele Furlanije-Juljske krajine se naročajo pri oglasnem oddelku PUBLIEST - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 775275, tlx 460270 EST I, iz vseh drugih dežel v Italiji pri podružnicah SPI.

primorski dnevnik

26. februarja 1988

TRST - Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 764832 (4 linije) - Tlx 460270
GORICA - Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 83382 - 85723
ČEDAD - Stretta De Rubeis 20
Tel. (0432) 731190

Odgovorni urednik Bogumil Samsa

Član italijanske zveze časopišnih založnikov FIEG

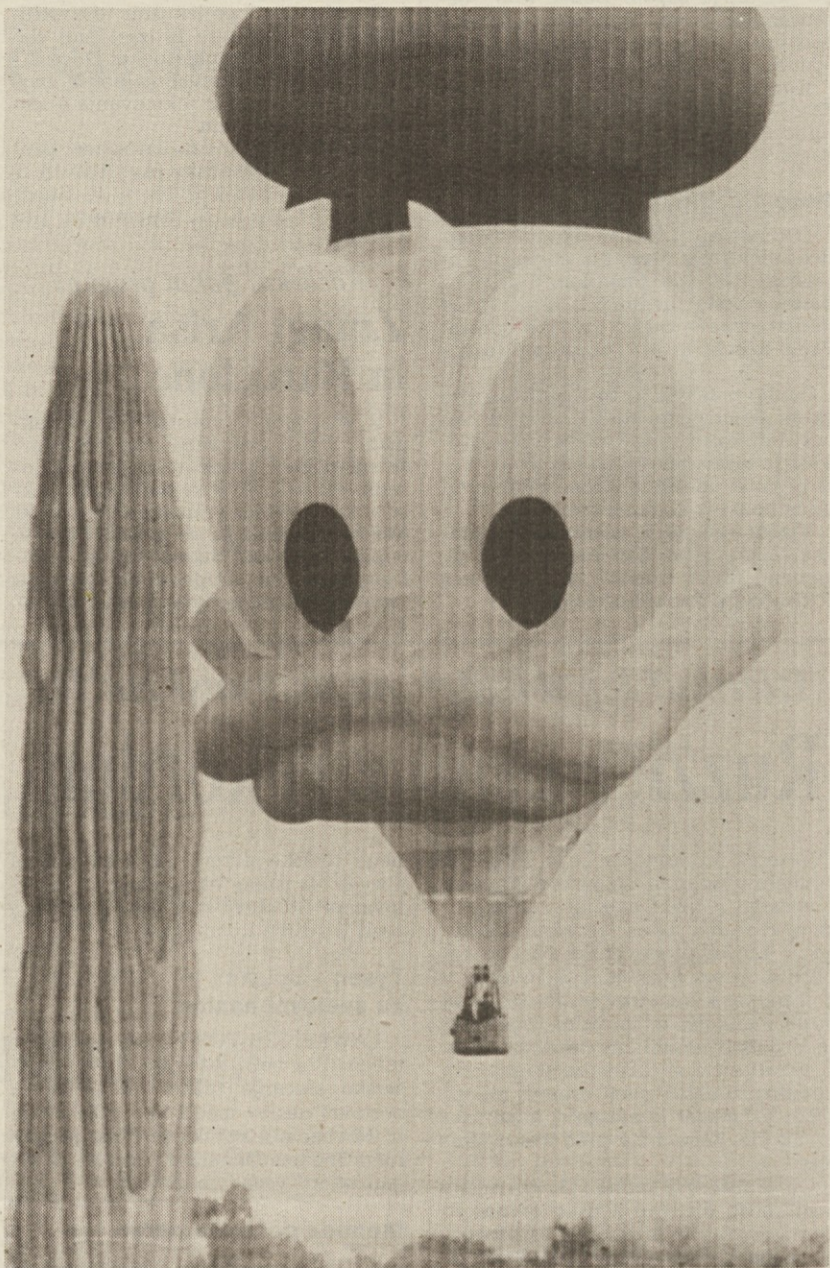
Reakcije na razsodbo glede rabe hormonov v živinoreji Odločno nasprotovanje v Italiji V EGS trdijo, da prepoved še velja

RIM — Nedavna razveljavitev navodila Evropske gospodarske skupnosti, z dne 31. decembra 1985, ki prepoveduje uporabo hormonov za hitrejšo rejo goveje živine, je sprožilo ostre reakcije v Italiji. Tako je predsednik vsedravnega združenja kmetijskih pridelovalcev Confcoltivatori Avolio izjavil, da pomeni razsodba evropskega razsodišča precejšnjo oviro na poti poenotenja metod pri reji živine v okviru EGS, kar bo imelo negativne posledice tako za živinorejce kot za potrošnike. Negativno stališče do razsodbe je zavzel tudi predsednik neposrednih pridelovalcev Coldiretti Lobbiano, ki je poudaril potrebo po ostrejšem nadzoru na mejah, kjer naj bi posebna veterinarska služba pregledovala vse meso, ki prihaja v Italijo.

V zvezi s to problematiko pa je minister za kmetijstvo Pandolfi dejal, da obstajajo pravne in politične možnosti, da se navodilo EGS, ki prepoveduje uporabo hormonov, že v kratkem času obnovi. Do teh zaključkov je Pandolfi prišel na osnovi včerajšnjega pogovora z nemškim kolegom Kiechlejem, ki vodi kmetijski ministrski svet pri EGS, in s podpredsednikom evropske komisije Andriessom. Pandolfi je še poudaril, da ostanejo v veljavi vsi predpisi, ki v Italiji ne dovoljujejo uporabe hormonov v živinoreji in prepovedujejo uvoz govejega mesa, ki vsebuje hormone. Pandolfi se bo že 1. marca sestal z Andriessom, verjetno pa bodo razsodbo podrobneje obravnavali kmetijski ministri skupnosti na sestanku 28. marca.

S sedeža EGS v Bruslju pa je včeraj prišla dokaj pomirjujoča vest, da z razsodbo evropskega sodišča ne bo prišlo do nobenih sprememb v veljavnih predpisih v posameznih državah. Sodišče je le zaradi proceduralne napake razveljavilo navodilo EGS, s tem pa niso razveljavljeni predpisi v posameznih državah. Zato v krogih EGS jasno poudarjajo, da prepoved uporabe hormonov v živinoreji ostaja še naprej v veljavi (ta prepoved je bila namreč sprejeta v vseh državah skupnosti), da pa je do konca leta dovoljena prodaja mesa, ki vsebuje hormone, kot je bilo to tudi že prej sprejeto. Predstavnik evropske komisije je še dejal, da zaradi vsega tega potrošniki ne bodo trpeli nobenih posledic.

Poletimo z racmanom

Veseli racman Donald Duck je živopisani balon, s katerim je Mark Johnson preletel Paradise Valley v Arizoni (Telefoto AP)

Kako bi se Američanke rešile kuhinjske more

WASHINGTON — Kdo bi si mislil, da Američanke trpijo zaradi...kuhinje. Četrto stoletje zagriženih bojev feminističnega gibanja jih namreč še ni odrešilo predpasnika. Med poročenimi ženskami se jih lahko le 18 odstotkov pobaha z možem, ki jim gre nakupovat, le 15 odstotkov soprogov pa se z veseljem suče med lonci. Tudi med ženskami, ki so stalno zaposlene, jih mora največ kuhati kosila in večerje, pospravljati kuhinjo in skrbeti za pomivanje krožnikov.

Ameriški domovi so seveda dobro opremljeni s kuhinjskimi pripomočki, ki znatno lajšajo življenje preobremenjenim ženskam, tehnologija pa očitno ne zahteva vseh zahtevam Američank, ki bi se prav rade otresele vseh kuhinjskih opravil. Prav zaradi tega je izredno razširjena navada, da se v domačo mikrovalovno peč spravi čimveč zamrznjene hrane. Alternativa ledenim makeronom je seveda kitajska hrana, ki nudi (kot pica) nekaj zanimivih prednosti: nadebudni mladeniči ti hrano (ki je sorazmerno zelo poceni) pripeljejo na dom in še topla povrhu.

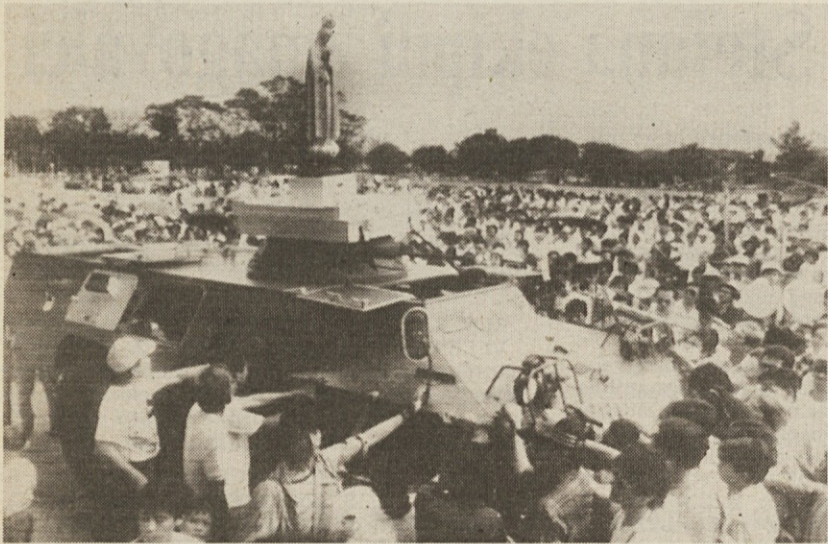
Prelepo zalite Egipčanke žrtve presladke kuhinje

KAIRO — Egipčanke so menda predebele. Tako vsaj zatrjujejo izvedenci državnega centra za prehrano, ki so pravkar izvedli raziskavo o teži prebivalstva. Kar 80 odstotkov prebivalcev je lepo zalitih, najbolj debelušaste pa so ženske.

Razlogov tolikšne odvečne tolsčice je seveda več. Prvi je zgodovinski: dolga stoletja so morale Egipčanke ostati zaprte doma, kjer so se seveda ukvarjale pretežno s kuhinjo, zalita ženska pa je bila živ dokaz bogastva, ki je vladalo v hiši. Suhe so bile le tiste ženske, ki so bile tako revne, da so si morale prigarati kruh.

V kuhinji, ki je bila vedno dostopna ženskim članom družine, se skriva tudi drugi razlog razširjene prekomerne telesne teže. Egipčanska kuhinja je namreč izredno bogata in sladka, tako da je na vsakem krožniku na stotine odvečnih kalorij. Raziskovalci so odkrili, da so Egipčani pravi sladkosnedci, saj se v enem letu posladkajo s 30 kilogrami sladkorja, ostali narodi pa se menda zadovoljujejo z 10 kilogrami. V Egiptu je meso zelo drago, zato temelji kuhinja na rižu, ker te nasiti in je obenem poceni. Riž redi, predvsem pa so redilni mastni preliv, ki ga bogatijo na egipčanski način.

Praznično vzdušje na Filipinih

Filipinci se v teh dneh veselijo druge obletnice demokracije in bega diktatorja Marcosa. Po vsej državi se vrstijo ljudske manifestacije. Največja je bila včeraj v glavnem mestu Manili. (AP)

Kmalu proces proti Abdiću zaradi kraha v Agrokomercu

SARAJEVO — Priprave za sojenje Fikretu Abdiću in drugim udeležencem afere Agrokomerc grede h koncu. Kot se je zvedelo, bo obtožnica bremenila bivšega predsednika poslovnega odbora Agrokomerca iz Velike Kladuše in še 25 sodelavcev, članov poslovnega odbora, voditeljev bank tega kolektiva in bank v Veliki Kladuši in Bihacu za največji finančni škandal v povojnem obdobju Jugoslavije.

Do 4. marca mora obtožnica »pripetiti« na sodišče, kajti ta dan se bo tudi iztekel šestmesečni pripor Fikretu Abdiću. Sledili bodo govori branilcev na obtožnico in priprave sodnega senata za ta proces, nato pa bodo določili datum sojenja, za katerega vlada veliko zanimanje javnosti. Sodni proces bo potekal javno.

Sojenje bo v Bihaču, namigovano in »želje« Abdića, da bi bilo v nekem drugem mestu izven republike, so bila nerealna in neutemeljena. V sodni praksi se je storilcu nekega kaznivega ali drugega dejanja vedno sodilo tam, kjer je to dejanje tudi storil, v danem primeru je torej za proces pristojno sodišče v Bihaču. (rn)

■ BEOGRAD — Prodaja turističnih storitev v Jugoslaviji poteka uspešno v večini držav. Začetek obeta, da bodo letos, če bodo pravočasno zagotovili sredstva za učinkovitejšo propagiranje letovanja na Jadranu, zaslužili 1,8 milijarde dolarjev, kar je 11 odstotkov več kot lani. To oceno so podali na včerajšnji skupščini turistične zveze Jugoslavije. (rn)

Težka vozila manj škodljiva od avtomobilov

MILAN — Težka vozila na dizelski pogon so ekološko gledano manj nevarna kot avtomobili na dizelski pogon. To je osnovna ugotovitev raziskave, ki jo je izvedla milanska prometna policija, iz katere prihaja do izraza, da le 6,4 odst. tovornjakov proizvaja izpušne pline, ki so v nasprotju z zakonskimi določili. Avtomobilov, ki redno kršijo te predpise, pa je več kot 26 odst. In to zato, ker morajo težka vozila vsako leto obvezno na revizijo, avtomobili pa vsakih deset let.

Poveljnik prometne policije je zgoraj omenjeno raziskavo obrazložil na včerajšnji državni konferenci o kočljivem vprašanju onesnaževanja okolja, ki jo je priredil milanski Avtomobilski klub.

Umazani Pad kliče na pomoč

RIM — Socialistična stranka je včeraj predložila parlamentu zakonski osnutek za sanacijo onesnaženega Pada ter za gospodarski razvoj njegovega porečja. Prvi podpisnik besedila, ki so ga včeraj predstavili tisku, je podtajnik PSI Claudio Martelli, podpisali pa so ga vsi socialistični poslanci iz Piemonta, Lombardije, Emilije in Veneta. Pobudo je podprl tudi minister za ekologijo, socialist Giorgio Ruffolo.

Socialisti med drugim predlagajo ustanovitev posebne strokovne komisije, ki naj bi v roku enega leta pripravila neke vrste globalni projekt posegov za ozdravitev največje italijanske reke. Vlada je lani že nakazala tristo milijard lir za sanacijo Pada, sredstva pa so zaradi pomanjkanja ustreznega zakonskega določila ostala praktično neizkoriščena.

Krvav atentat v Belfastu

Dva britanska vojaka sta izgubila življenje v bombnem atentatu, ki ga je izvedla prejšnjo noč v Belfastu Irska republikanska armada (IRA). Na posnetku prizorišče atentata, v katerem sta umrla dva vojaka. (AP)

Kurdi niso osvobodili italijanskih delavcev

PARIZ — Usoda treh italijanskih delavcev, ki so jih Kurdi ugrabili meseca septembra lanskega leta v Iraku, kot kaže, visi na tanki nitki. V prejšnjih dneh je namreč že kazalo, da jih bodo v četrtek osvobodili, toda v zadnjem trenutku se je nekaj zataknilo. To je včeraj v Parizu sporočil agenciji Adnkronos kurdski predstavnik Ahmed Bamarni. Ta je agenciji dejal, da so v preteklih dneh iraške vojaške edinice preresetale vso pokrajino v bližini Ballisana, da bi našle ugrabljenca. Bamarni trdi, da iraški vojaki nameravajo ubiti vse tri italijanske ugrabljenca.

Kurdski predstavnik je še dodal, da je iraška vojska to storila načrtno, ker se ne strinja z osvoboditvijo Sergia Cominettija, Giuseppeja Carrare in Roberta Dotallevija. S

strani Kurdiv, meni Bamarni, ni bilo več nobenega večjega problema, saj so se že dokončno sporazumeli z italijanskimi oblastmi. Žal pa je napad iraške vojske znatno zapletel miren potek osvoboditve trojice, ki je sedaj v smrtni nevarnosti.

Kurdski predstavniki so se v prejšnjih dneh zmenili z italijanskimi oblastmi, da bi te poslale v Irak lastnega predstavnika, ki bi šel v Ballistan po ugrabljenca. Zdi se, da iraške oblasti mu nočejo dati pismenega dovoljenja, da bi se odpeljal v Ballistan.

Napovedano osvoboditev pa naj bi včeraj po drugih vesteh prekrizale tudi neugodne vremenske razmere, saj je Ballistan zajel pravi snežni metej.